СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

Рік LII. Ч. 161. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 19. серпня 1944. No. 161. New York and Jersey City, Saturday, August 19, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 & 4-0807 THREE CENTS in the United States of America
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Німеччина і Японія будуть окуповані, заповідає президент

Вернувши з своєї подорожі по Пацифіку президент Рузвелт заявив підчас інтервю, що вороги не тільки будуть заставлені до безумовної здачі, але що й це не буде вистарчальним, бо війна з ними закінчиться доперва тоді, як аліянтські війська займуть цілу Німеччину та Японію. Не повториться те, казав президент, що було по минулій війні, коли то німці розпустили леґенду, будьтоби вони не були мілітарно переможені, користаючи з того, що зачали переговорювати в справі мира, як тільки побачили, що аліянтські війська наближаються до границь Німеччини. Президент Рузвелт ще казав, що він не знає нічого про такі внутрішні потрясення в Німеччині, які давалиб надію на те, що німецька военна машина скоро скрахує. Щодо Японії, то президент заявив, що вона буде так довго ізольована від миролюбних країв, поки не дасть доказів, що хоче жити дійсно в мирі з тими краями. Війну на Пацифіку назвав президент „американською головною відповідальністю", а теж підкреслив, що Америка мусить мати по цій війні на Пацифіку таку оборонну лінію, яка булаб в силі здержати там кожну евентуальну будучу агресію.

МАТУШЕВСКІ ПРО ВАРШАВУ, РОСІЮ І ТЕҐЕРАН.

Полк. Ігнатій Матушевскі, що то пише в нюйорській польській ґазеті „Нови Сьвят" і є за стару Польщу з давними границями на сході, обговорює тепер причини, чому Варшава, де б'ються з німцями польські повстанці, не дістає допомоги від Англії, хоч Чорчил заповів, що „діставатиме допомогу кожна ґрупа, що б'ється з німцями". Пише він про це, між іншим, таке:

„...в Теґерані Анґлія і Америка рішилися допомагати тільки Росії, або за дозволом Росії... Кождий день, що проходить над Варшавою у боротьбі, повторює одно: в Теґерані стверджено, що польська справа є внутрішньою справою Росії. Очевидно, що це прикрито фразами про стратеґічні потреби. Очевидно, що це закрито перед народами Анґлії та Америки".

Матушевскі теж пише, що співпраця Чорчила з югославським Тітом означає, що „Анґлія та Америка погодилися з російським верховодством в Середущій Европі та на Балканах". Верховодство в східній Европі вважається уже доконаним фактом.

До цього треба додати, що в тому дні, коли появилась та стаття, новини з Лондону подали, що з Анґлії вислано Варшаві літаками допомогу в зброї.

УКРАЇНЕЦЬ ДЕЛЕҐАТОМ.

Дня 1. серпня скінчилися в Мексіко Сіти наради Третого Конґресу Інтер-Америкен Бар Асосіейшен, в яких брав участь д-р Іван Яців з Виндзор, Онтеріо, як висланник Канедіен Бар Асосіейшен.

„РУССКІІ ДОБРОВОЛЬЦІ" ПРОТИ АЛІЯНТІВ.

Нюйорське Новое Русское Слово подає за гітлерівською російською газетою „Новое Слово" (Берлін) про те, як разом з німцями в Нормандії воюють проти Аліянтів теж і російські частини, так як, як пише „Новое Слово", „завдають союзникам большевизму розторощуючі удари русскії добровольці". Подібне описується в „Парізер Цайтунґ" про боротьбу „баталіона русских добровольцев" над рікою. Вір, що боровся „так хоробро й завзято як і діючі разом з ним німецькі частини". З тих звітів виходилоб, що серед німців у Франції є багато російських офіцирів червоної армії, як і давної царської, що жили в Парижі, Берліні, чи Білгороді. „Новое Слово" навіть помістило фотографічну знимку з Парижа, на якій представлено, як „русскії" машерують через Триюмфальну Браму в Парижі. Згадується теж такі імена як ґен. Вітковського, „фірера" Жеребкова та Власова, що мали багато натрудитись біля організовання російських баталіонів.

ЗАПОВІДАЄ ДОВГУ ВІЙНУ НА ПАЦИФІКУ.

Комодор Ернест М. Сновден, що воював як командант літаконосця понад рік на Пацифіку, заявив, що боротьба з японцями на тому военному терені потриває довго і остерігав перед оптимізмом щодо цього. Він казав, що треба буде займати Японію і там бомбардованням і безпощадним нищенням змусити японських фанатиків залишити дальшу боротьбу. Казав, що реліґія не дозволить японцям здатись, та що саме тому вони будуть боротись до самого кінця. А що японські вояки, казав він, зручні й завзяті, то треба надіятись довгої й завзятої боротьби, заки Японія буде переможена.

ВОРОГ ДОНОСИТЬ ПРО АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА КОЛО ВЕРСАЮ

Німецькі коментатори признали вже, що німці втратили цілу Нормандію та що американські війська находяться під Версаєм, усего двацять три милі від Парижу. Як вони кажуть, тепер почалася боротьба в самому серці Франції. В Парижі вже чути гуки гарматних боїв.

В ДАРУНКУ ВІД У. Н. СОЮЗУ.

Управа Вищих Освітніх Курсів у Виніпеґу, в Канаді, віднеслась до екзекутиви Українського Народного Союзу з проханням подарувати 83 курсантам і курсанткам, що цього року відбувають пяті Вищі Освітні Курси по одному примірникови Української Літератури, написаної проф. Кларенсом Манінґом. В письмі д-ра П. Маценка від Управи Курсів читаємо, між іншим, таке: „Недовзі ці курсанти знов розійдуться по цілій Канаді. Досвід показує, що зпосеред них виробляються на місцях провідники, та що вони повинять до певної міри інформаційну службу серед своїх горожан анґлійського походження. Для них ця книжка проф. Манінґа булаб великою цінністю. Зогляду на те, що матеріяльний стан курсантів пересічно невистарчальний, дозволимо собі запропонувати Вам подарувати нашим курсантам по одному примірникови цієї цінної книжки, якщо це буде можливим".

У. Н. Союз книжки вислав і вже одержав подяку за цей дар.

АМЕРИКА НЕ Є ЗА ПОЧВІРНИЙ МІЛІТАРНИЙ СОЮЗ.

Кордел Гол, секретар стейту, заявив, що Злучені Держави ніколи не думали про створення почвірного мілітарного союзу — Британії, Злучених Держав, Совєтів і Китаю — щоб таким робом заставляти світ йому повинуватись. Є це відповідь нюйорському губернаторови, Томасови Дюї, републиканському кандидатови на президента, що в такий спосіб схарактеризував конференцію забезпеки в Домбартон Овкс, кажучи, що з програми конференції виходить, що згадані великі потуги готуються „панувати силою над світом по всі часи". Секретар Гол теж заявив, що він радо переговорив би справу забезпеки з Томасом Дюї, тільки, що требаб підходити до цеї проблеми „з безпартійного становища".

БОЛГАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПІДНОСИТЬ ГАЛУЗКУ МИРА.

Болгарський премієр Іван Багріянов заявив перед надзвичайною сесією болгарського парляменту, що „уряд рішився усунути всі перешкоди, які стоять на дорозі любови болгарського народу до мира". Він додав, що болгарський народ ніколи не хотів мішатися до закроеного на велику скалю конфлікту між великими державами.

У ПОЛУДНЕВІЙ ФРАНЦІЇ ЗАНЯТО НИЗКУ БІЛЬШИХ МІСТ.

Інвазія південної Франції посунулася на 35 миль у глибину краю. Інвазійні війська заняли міста: Драґінян, Ле Мії, Сан Рафаель, Фрежі, Лорґ, Відобан, Колобріер, Бес і Ле Лік. Американці тепер напирають на Тульон, найважніший порт французької военної фльоти на Середземному морю.

УРЯД ПЕТЕНА ВТІК ДО НІМЕЧЧИНИ.

Зо Швайцарії доносять, що більшість уряду маршала Петена й Лаваля вже втекла до Берліна, оставивши в Віші свою ґвардію з 5,000 вояків сумнівної льояльности. Французькі патріоти видно напирають уже на Віші з усіх сторін і Петен не чувся там безпечним.

АМЕРИКА НЕ ДУМАЄ СВАРИТИСЯ З РОСІЄЮ ЗА ПОЛЬЩУ.

Американський амбасадор у Москві, В. Аверел Гаримен, дав запевнення Люблинській Польській групі, признаній Москвою, що між Америкою й совєтським союзом не може прийти до ніякого поважного клопоту через польську справу. Зміст цеї заяви подано в „Полиш Прес", новинкарському комунікаті, що його видане англійською мовою Звьонзек Патріотув Польскіх.

Одночасно з тим совєтська преса робить ще один напад на „реакційних польських політиканів" у Лондоні, котрі, мовляв, мають ті самі надії, що Гітлер, що саме між Британією, Совєтський Союз й Злучені Держави буде можна забити клина.

Совєтські ґазети повні донесень своїх кореспондентів польського фронту, про передачу врядування полякам, про відкриття католицьких шкіл і т. п.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Без часопису – без очей

З Алжіру доносять, що аліянтські літаки скидають у Франції міліони копій французької газетки „Вістника Обєднаних Держав". Досі в південній Франції скинено тої французької газетки 14 міліонів примірників, що навіть при найменшій вазі кожної такої газетки становить поважний тягар. Коли цей тягар вложити на бомбовики, то треба з них зняти поважну скількість бомб, що прецінь становлять головний транспорт воєнних літаків.

Дивно отже могло би видаватися, що Аліянти зменшують здібність своїх літаків для воження бомб проти ворога, воженням міліонів газеток. Та ми певно знаємо, що це робиться по добрій застанові, та що на таке аліянтська команда рішилася тільки в переконанню, що розкинення газеток принесе аліянтській справі більше користи, ніж ті бомби, які можна би повести літаком, колиб не було ґазет.

У чомуж ця користь з розкидання газет? Просто в освіті. Без ґазеток французи не знали би, що діється в світі. Передусім не знали би про війну того, що їм треба знати. Не знали би того, що їм у даний мент доконечно знати, якщо боротьба за їх визволення має увінчатися успіхом. З другого боку, не булоб такої газети, то ворог міг би легко поширити серед французів усякі брехливі вісти, які остаточно довелиб їх до повного розкладу й деморалізації її.

Люди, які привикли читати часописи, приймають це читання за звичайну справу як дихання повітрям, й часто не є зовсім свідомі її великої прислуги, яку сповняє преса. Допервa, як цеї преси не стане, стають вони свідомими. Тоді вони готові для неї на такі геройські подвиги, як печатання ґазети своїм коштом і ширення її серед народа коштовним і небезпечним засобом боєвого літака.

„Уряд У. Р. С. Республики" і Львів

Не так то давно як гомоніли в Москві „українські голоси" про західно-українські землі, що малиб по „визволенню" на віки вічні „обєднатись" з Українською Радянською Соціялістичною Республикою, нерозлучною частиною Союзу Советських Соціялістичних Республик. Розреклямовано тоді Олександра Корнійчука як комісаря заграничних справ Советської України, щоб, мовляв, Україна могла краще обстоювати свої права та інтереси. А той проголосив, що не відступить „ні пяди української землі". Заговорили ще й інші, різні Гречухи, Богомолці, чи хто там, що їх Москва витягає наверх, коли їй це догідне. Заговорили навіть за Холм, а не то за Львів, Дрогобич чи Перемишль. Заговорили так, що це моглоб виглядати тим, що не визнаються на відносинах у Советах, що це щось дійсно серіозне, та що зайшли якісь справжні переміни в відношенню Москви до України, бо признано Україні якесь право принаймні в таких справах, коли іде про голос щодо українських земель та українського народу.

Так воно виглядало. А яка дійсність?

Був Корнійчук і десь дівся, так, як той маршал Тимошенко, що й слух по ньому пропав. Кажуть, що став уже комісарем внутрішніх справ Радянської України, а заграничні справи вже ніби перейшли на таку большевицьку шишку як Дмитро Мануїльский, що був секретарем Комінтерну. Значить на таку особу, що могляб спромогтись на ще кращу оборону інтересів України як його попередник, що є більш літератором ніж політиком. Але чи так є?

От відбувались недавно наради в Москві між Сталіном і советським урядом та представниками польського уряду в Лондоні і того, що його створено в Советах. Ніхто з політично думаючих людей не припустить, щоб на тих нарадах не було мови про західно-українські землі. Які комунікати не булиб з офіційного боку, то цілком певно, сяк чи так, а була мова про Галичину, Львів, Перемишль, Ярослав, Дрогобич, Грубешів, Холм і т. д. Тим більше, що вже сама світова преса передала, що Сталін готов відступити Польщі Львів і Дрогобич, якщо Польща матиме приязний для Советів уряд. Ось таких річей сьогодня цензури не перепускають для якихсь сензацій. Вони теж відбились би голосним протестом у советській пресі, якщоб були неправдиві. А як так, то це означає, що дійсно ідуть в Москві торги за українську землю, та що в такій хвилині мовчать Мануїльські і Гречухи, що ніби поставлені на те, щоби пильнували, щоб такі речі не ділялись. Осв ця мовчанка вказує виразно на комедію, яку творить Москва з українськими президентами і комісарами заграничних чи внутрішніх справ України. Перше й останнє слово має далі в українських справах тільки одна Москва, а зглядно Сталін. Він тепер рішає, що має бути з Західною Україною, з Львовом чи Ужгородом. Та чи тільки те?

КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ.

Дня 1. серпня б. р. відбули спільні наради представниці таких українських жіночих організацій: Ліга Українських Католицьких Жінок, Організації Українок Канади, Союз Українок Канади, Жіноча Секція Союзу Гетьманців Державників. Представниці рішили зорганізуватись формально під назвою „Комітет Українок Канади" з осідком у Виніпеґу. В склад цього Комітету ввійшли всі згадані організації, що й так працювали спільно в часі війни. Та праця українських жіночих організацій так зросла, що рішено для більшої доцільности скоординувати її в одне русло. Таким робом Комітет Українок Канади обєднує тепер працю всіх українських жіночих організацій в Канаді для зміцнення воєнних зусиль краю, для помочі Канадійському Червоному Хрестові і для повоєнної перебудови. Він теж буде опікуватись домівками Союзу Українських Канадійських Вояків в Лондоні й Манчестері, в Англії, які фінансує Комітет Українців Канади. До заряду ввійшли такі пані: Марія Дима, голова; Марія Ґуляй і Ольга Войценко, заступниці голови; Марія Симчич, секретарка рекордова, Анна Василишин, секретарка кореспонденційна, Марія Лазечко, касієрка. Дорадниці: Анна Якиміщак і Марія Печенюк.

НОВА „ІРРИДЕНТА".

Філядельфійська „Правда" пише, що „поляки та чехи повинні добровільно відмовитись від червоно - русских - карпаторуских земель". Та не дуже вірить, щоб можна було рахувати на таку „благородність". Тому, пише ця ґазета, скликується на 8. і 9. жовтня конґрес до Філядельфії заходом „Союзу Освобожденія Червонно - Карпатской Руси", щоб над тим радити. Бо, пишеться далі, як не буде „вся Русь обєднана в советській державі", то остаючі під Польщею і Чехословаччиною „русскі землі" будуть творити нову „ірриденту", що може довести згодом до нових конфліктів.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

НАРОДНІ ГРУПИ В КАНАДІ.

Згідно з канадійським переписом з 1941 року чисельна сила різних національних ґруп в Канаді представляється, як подає „Канадійський Фармер", ось так: французи, англійці, скотляндці, ірляндці, німці, українці, скандинавці, голяндці, жиди, поляки. В списі з 1921 року українці були на 11-тім місці щодо чисельности, а в 1941 році знайшлися на шестому місці й становлять найбільшу словянську ґрупу в Доминії.